

การสื่อสารภาษาไทยกับอัตลักษณ์ทางสังคมของนักศึกษาชาวจีน

Thai Communication and Social Identity of Chinese Students

Received : 2020-03-05

Revised : 2020-03-17

Accepted : 2020-05-19

ผู้วิจัย เทวากร คำสัตย์¹

Teavakorn Khumsat

Teavakorn@pim.ac.th

ฉัตรวรรณ องค์กรวิทย์²

Chatwanan Ongkasing

Chattrsu@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอัตลักษณ์ทางสังคมของนักศึกษาชาวจีน 2) ศึกษาเพศสภาพของนักศึกษาชาวจีน และ 3) ศึกษาการเลื่อนชั้นทางสังคมของนักศึกษาชาวจีน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ประกอบด้วย 1) การศึกษาเอกสารและงานวิจัย (Documentary research) 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการแนะนำต่อ (Snow Ball) 3) การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Discussion) กับกลุ่มตัวอย่างที่รวมกลุ่มอย่างน้อย 5-7 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น 4) การสังเกตการณ์ (Observation) โดยวิธีการลงพื้นที่ภาคสนามที่สาขาวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัยสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ สังเกตวิธีการสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาภาษาไทยในมหาวิทยาลัยสาธารณรัฐประชาชนจีนได้สะท้อน อัตลักษณ์ทางสังคม ดังนี้ 1) อัตลักษณ์ทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้ภาษาไทย 2) อัตลักษณ์ใหม่ตัวตนใหม่จากการศึกษาภาษาไทย 3) ความเสรีของเพศสภาพเมื่อได้ศึกษาภาษาไทย 4) การเลื่อนชั้นทางสังคมด้วยการศึกษาภาษาไทย ผู้วิจัยมุ่งเน้นการศึกษาอัตลักษณ์จากมิติของการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนรวมทั้งการเปลี่ยนผ่าน/ถ่ายโอนอัตลักษณ์ทางสังคม อัตลักษณ์ทางภาษาและเพศสภาพ ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งไปที่อัตลักษณ์ของนักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาภาษาไทยและได้สวมทับเข้าเป็นอัตลักษณ์ของตน การใช้อัตลักษณ์ทางภาษาในการศึกษา

คำสำคัญ : ภาษาไทย, อัตลักษณ์ทางสังคม, เพศสภาพ, การเลื่อนชั้นทางสังคม

¹ นักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต
PhD.students Social Leadership Business and politics Program College of Social Innovation Rangsit University

² ผศ.ดร.หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต
Assistant Professor Doctor of Philosophy Program in Social Leadership Business and politics College of Social Innovation Rangsit University

ABSTRACT

This study has been found its objectives were as follows 1) to study Social Identity of Chinese's university student 2) to study the gender of Chinese's university student 3) to study the social Mobility of Chinese university's student with the research method are as follows 1) to study on the files and documentary research 2) In-depth Interview and sample group which it has been forwardly recommended (Snow Ball) 3) to interview the Focus Group Discussion, 5-7 people were found, to collect their comments. 4) to make the observation with the researcher on site at The People's Republic of China University of Thai language department in order to collect the data from the designated area, communicating observation, and the interaction including the participation as well.

The result found that Chinese university's student learning Thai language in The People's Republic of China University has reflected these following Social Identity 1) Social Identity of Thai language education 2) a liberty of gender status from Thai language education 3) Social Mobility of Thai language education. With this, the researcher emphasizes the study of the identity which Thai communicating dimension of Chinese university's student is interested. More, social identity, language, and gender transfer are inclusive Therefore, this study has purely been focusing on the social identity of Chinese university's student which they all had learned Thai language, finally this kind of identity has engulfed them in using the language identity of education.

Keywords : Thai language, Social identity Gender, Social Mobility

บทนำ

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ และเป็นเครื่องหมายแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของคนไทย แม้ภาษาไทยยังไม่ใช้ภาษาสากลที่สามารถใช้ในการติดต่อสื่อสารกับคนทั่วโลก แต่ในปัจจุบันมีชาวต่างชาติจำนวนหนึ่ง ให้ความสนใจศึกษาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น เพื่อใช้ติดต่อสื่อสารในด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ การค้า การเรียน การทำงาน เป็นต้น และในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่การเป็นสมาคมประชาชาติแห่งตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (ASEAN) ส่งผลให้ทุกภาคส่วนของประเทศต้องเตรียมความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการลงทุน การพาณิชย์ การท่องเที่ยว การรองรับเป็นศูนย์กลางทางการบริการสุขภาพ การเคลื่อนย้ายแรงงาน การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นรากฐานการพัฒนาความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นในด้านเศรษฐกิจและด้านอื่น ๆ ที่จะสร้างมูลค่าได้อีกนับนานาประการ (วัชรพล วิบูลยศริน, 2559)

การศึกษาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ มิใช่เพียงแค่ศึกษาหลักภาษาหรือบทสนทนาได้ตอบ แต่หมายรวมถึงการศึกษาให้เข้าใจวัฒนธรรม ประเพณี วิถีปฏิบัติของคนไทย อันจะนำไปสู่ความเข้าใจภาษาเพิ่มมากขึ้น เข้าใจถึง “อัตลักษณ์และตัวตน” ที่แท้จริงของคนในชาตินั้น ๆ ซึ่งจะส่งผลให้มีความรู้ความเข้าใจและเข้าถึงตัวตนเมื่อมีการส่งคนมาลงทุน หรือทางบริษัทส่งพนักงานเจ้าหน้าที่มาประจำในเมืองไทย จำเป็นต้องสื่อสารกับคนไทยให้ได้ เพื่อเป็นการเข้าถึงจิตใจของคนไทย กลุ่มผู้บริหารผู้จัดการหรือหัวหน้างานจะเรียนภาษาไทย มาก่อนที่จะเดินทางมาเมืองไทย ด้วยเหตุนี้เองประเทศที่ต้องเข้ามาลงทุนด้านอุตสาหกรรมในไทยจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาไทย ไม่ว่าจะเป็นญี่ปุ่น เกาหลี หรือกระทั่งจีนที่มีการเปิดประเทศมากขึ้น ชาวจีนนิยมมาท่องเที่ยวประเทศไทย คนจีนที่ทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวจำเป็นต้องพูดได้ทั้งภาษาจีนและภาษาไทย การใช้ภาษาเดียวกันทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เกิดความเป็นมิตร ขณะที่คนไทยรู้สึกชื่นชมกับชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาไทย และการซึมซับความเป็นไทย โดยภาษาเป็นตัวกลางทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจคนไทยมากขึ้น เช่น เมื่อก่อนเขาอาจไม่เข้าใจคนไทยว่า ทำไมคนไทยต้องทำพฤติกรรมเช่นนั้น แต่เมื่อได้เรียนภาษาจะทำให้มีความเข้าใจวัฒนธรรมที่ลึกซึ้งซึ่งเกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีมากขึ้นระหว่างวัฒนธรรม ทำให้อยู่ด้วยกันอย่างสันติสุข เป็นการเข้าใจถึงความต่างของกันและกัน อีกทั้งยังเป็นตัวแปรที่สำคัญในการติดต่อค้าขายและการลงทุนให้มั่นคงแน่นแฟ้นมากขึ้น (จินตนา พุทธเมตตา, 2560)

ปัจจุบันเป็นยุคการศึกษาภาษาไทยเพื่อการพาณิชย์และการท่องเที่ยวระดับภูมิภาค มีนักวิชาการ นักเศรษฐศาสตร์ และนักธุรกิจโลกคาดการณ์ว่า เศรษฐกิจเอเชียจะเติบโตขยายตัวและมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจโลกแทนที่เศรษฐกิจตะวันตก โดยเฉพาะหลังจากที่จีนและเวียดนามเริ่มเปิดรับการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น เมื่อระบบเศรษฐกิจเอเชียเฟื่องฟู นักธุรกิจไทยได้พากันไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น จีน เวียดนาม กัมพูชา และพม่า ขณะที่นักธุรกิจเพื่อนบ้านต่างมาลงทุนในไทย ทำให้มีความจำเป็นต้องรับคนท้องถิ่นเข้ามาทำงาน จึงเป็นปัจจัยก่อให้เกิดการผลักดันให้เปิดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศเพื่อนบ้านและประเทศใกล้เคียงในภูมิภาค นอกจากนี้คนไทยเชื้อสายจีนนิยมไปท่องเที่ยวประเทศเพื่อนบ้าน กล่าวได้ว่า ธุรกิจการท่องเที่ยวทำให้ฐานะและบทบาทของภาษาไทยเปลี่ยนแปลงไปในสายตาคนเอเชียด้วยกัน และเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่ทำให้ประเทศเพื่อนบ้านเปิดสอนภาษาไทยในประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้นด้วย ยุคนี้เป็นจุดเริ่มต้นก่อให้เกิดการเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน การขยายตัวของการเรียนการสอนภาษาไทย ทำให้ภาครัฐเริ่มเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุน การประชุมวิชาการและการพัฒนาตำราเรียนเกี่ยวกับการสอนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศมากขึ้น ผลของยุคเศรษฐกิจเอเชียทำให้มีนักธุรกิจชาวต่างประเทศเข้ามาทำงาน

ในประเทศไทยมากขึ้น อีกทั้งการขยายตัวของศูนย์กลางภาษาและวัฒนธรรมไทย และนิทรรศการการศึกษาไทยในต่างประเทศ ในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงฐานะและบทบาทของภาษาไทย และการเพิ่มจำนวนผู้เรียนชาวต่างประเทศที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาชาวจีน สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาได้ร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาไทยจัดนิทรรศการการศึกษาไทยในต่างประเทศ โดดเด่นเน้นเมืองใหญ่ในประเทศจีน มหาวิทยาลัยหลายแห่งได้จัดตั้งศูนย์ของมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรม เช่น ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมไทยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในนครคุนหมิงและนครเฉิงตู ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าปัจจุบันการศึกษาภาษาไทยที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลไทยและจีนเพื่อเป็นการรองรับการเปิดประเทศด้านการศึกษาของจีนและนำไปสู่การรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อไปในอนาคต (รุ่งฤดี แผลงศร, 2560)

ประเทศจีนกับประเทศไทยสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตในปี พ.ศ. 2518 มีความร่วมมือด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น โดยหลายปีที่ผ่านมา ประเทศจีนกับประเทศไทยมีความร่วมมือกันในด้านการศึกษาอย่างใกล้ชิดโดยเฉพาะสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษากับภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างบุคลากรที่มีความรู้ภาษาไทยและภาษาจีนเพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ปัจจัยสำคัญในการให้ความสำคัญกับภาษาไทยซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มภาษาที่มีคนใช้น้อยว่าในอดีตนโยบายการต่างประเทศในสมัยของนายกรัฐมนตรีโจวเอินไหลเคยกล่าวว่า “...ไม่ว่าประเทศใหญ่หรือประเทศเล็กมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน เมื่อมีกิจการทางการทูตต้องใช้ภาษาของเขา...” ซึ่งเป็น การแสดงความเคารพต่อประเทศเหล่านั้นตามคำสั่งของท่านนายกรัฐมนตรีโจว เมื่อทศวรรษที่ 60 เป็นต้นมา สถาบันภาษาต่างประเทศปักกิ่ง สถาบันภาษาต่างประเทศกว่าโจว และสถาบันชนชาติส่วนน้อยกวางสีจิงได้ก่อตั้งสาขาวิชาภาษาไทยขึ้น และพัฒนามาเป็นคณะภาษาไทยตามลำดับ จึงถือได้ว่าการเรียนการสอนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศได้ลงหลักปักฐานอย่างมั่นคงในประเทศจีนกว่า 71 ปี (ฟู เจิงโหย่ว, 2544)

ปัจจุบันชาวจีนนิยมเรียนภาษาไทยเพิ่มขึ้นทั้งในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน เหตุผลสำคัญในการมาเรียนภาษาไทยเนื่องด้วยปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ต้องการประกอบอาชีพในประเทศไทย เช่น อาจารย์สอนภาษาจีน มัคคุเทศก์ ทำธุรกิจกับคนไทย ฯลฯ นอกจากนี้ชาวจีนอีกจำนวนหนึ่งเรียนภาษาไทยเพราะสนใจอย่างแท้จริง อีกทั้งต้องการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมไทย เช่น การทำอาหารไทย มวยไทย การแสดงต่าง ๆ ของไทย การขับร้องเพลงไทย รวมถึงยังมีชาวจีนที่แต่งงานและย้ายตามครอบครัวมาอยู่ที่ประเทศไทย จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน

ด้วยนโยบายของรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ให้การสนับสนุนการศึกษาภาษาไทย ทำให้ชาวจีนนิยมเลือกเรียนสาขาวิชาภาษาไทย เนื่องจากไทยและจีนมีข้อตกลงทำการค้าร่วมกัน และนโยบายที่สำคัญคือนโยบาย One Belt One Road คือ การนำเส้นทางสายไหมเดิมมาพัฒนา หรือเรียกชื่ออย่างเป็นทางการว่า “หนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทาง” จีนมีความหวังเป็นอย่างยิ่งที่จะใช้ประโยชน์จากเส้นทางคมนาคมเส้นนี้ในการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างจีนและอาเซียน ด้วยแนวคิดการสนับสนุนการเชื่อมโยงระบบโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาคด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างภายในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งไทยคือจุดยุทธศาสตร์สำคัญด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ว่าจ้างต้องการชาวจีนที่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ หรือผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยเป็นจำนวนเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน นอกจากกลุ่มชาวจีนที่มามลงทุนในประเทศ ในอีกมุมหนึ่ง กลุ่มนักลงทุนชาวไทยก็ได้เข้าไปลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีนและประสบผลสำเร็จเป็นอย่างยิ่ง เช่น กลุ่มธุรกิจยานยนต์ กลุ่มธุรกิจค้าปลีก กลุ่มธุรกิจเวชภัณฑ์ กลุ่มธุรกิจอาหารสัตว์ กลุ่มธุรกิจการแปรรูปอาหาร กลุ่มธุรกิจประกันภัย และล่าสุดกลุ่มทุนไทยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในด้านการศึกษา ซึ่งขณะนี้มีสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้จัดให้มีการศึกษาด้านภาษา เพื่อหวังพัฒนาแรงงานป้อนเข้าอุตสาหกรรมให้แก่องค์กรตนเอง สร้างอัตลักษณ์โดยการมุ่งเน้นให้นักศึกษาทุกสาขา

วิชา เรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐานทุกคณะสาขาวิชาในปี พ.ศ. 2562 ได้เปิดสาขาวิชาภาษาไทยเพื่อรองรับ นักศึกษาชาวจีน ที่ต้องการศึกษาภาษาไทยเป็นวิชาเอก จะเห็นได้ว่าปัจจุบันกลุ่มทุนไทยเข้าไปมีอิทธิพล ต่อเศรษฐกิจของจีนมากขึ้น

นอกจากคนจีนจะเริ่มสนใจศึกษาเกี่ยวกับภาษาไทยและความเป็นไทยแล้ว ชาวจีนบางกลุ่มมีความ ต้องการย้ายภูมิลำเนาเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย เหตุผลประการสำคัญที่ทำให้ชาวจีนอยากมาใช้ชีวิต และลงทุนทำธุรกิจในประเทศไทย เพราะขณะนี้ประเทศจีนในมณฑลกวางสีและมณฑลยูนนาน หรือทาง ภาคเหนือ เช่น มณฑลปักกิ่งหรือตะวันออกเฉียงใต้มณฑลนานกิง มีการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับ ปริญญาตรี ผู้เรียนมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในทุกปีการศึกษา ปัจจัยสำคัญคือจีนกับประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยเฉพาะประเทศไทยมีการไปมาหาสู่กัน มีการค้าขายกันมากยิ่งขึ้น ในมณฑลกวางสีก็มีจัดมหกรรม การประชุมจีนอาเซียนในทุกปีในช่วงเดือนตุลาคม ส่วนมณฑลยูนนานและมณฑลกวางโจวจะมีการจัด งานสัมมนาการค้า การจัดงานเหล่านี้เป็นการเชื่อมโยงมาที่ประเทศไทย เพราะจีนมองว่าประเทศไทยคือ ศูนย์กลางหรือเมืองหลวงของอาเซียน ฉะนั้น จึงมีนักธุรกิจเข้ามาลงทุนติดต่อกับค้าขายที่ประเทศจีนล้วนต้อง ใช้ภาษาในการสื่อให้เข้าใจ ทำให้คนจีนเลือกศึกษาภาษาไทยมากยิ่งขึ้น เพื่อสนองความต้องการของบริษัท เหล่านั้น ตลาดแรงงานมีความต้องการคนจีนที่สามารถสื่อสารภาษาไทย เพราะว่าภาษาไทยเป็นภาษาที่ กำลังได้รับความนิยม (นรชาติ วัง, 2560)

นอกจากอิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจที่ทำให้ชาวจีนเลือกศึกษาภาษาไทยแล้ว เหตุปัจจัยสำคัญอีก ประการหนึ่งที่ทำให้ชาวจีนกลุ่มหนึ่งเลือกศึกษาภาษาไทย เพราะคนจีนเชื่อว่าสังคมไทยเปิดกว้างในเรื่อง สิทธิเสรีภาพ การแสดงออกทางเพศภาวะ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ชาวจีนที่เป็นชายรักชาย หญิงรักหญิงมีความ ประทับใจในตัวนักแสดง ทำให้หลายคนเริ่มศึกษาและทำความเข้าใจต่อประเทศไทย การแสดงออกตาม เพศสภาพเป็นสิ่งที่สังคมจีนไม่ให้การยอมรับ เนื่องจากอิทธิพลทางด้านวัฒนธรรม กลุ่มชาวจีนจึงมีมุมมอง ต่อประเทศไทยว่ามีเสรีภาพ สามารถเลือกแสดงออกตามเพศภาวะได้ ซึ่งเป็นที่ประทับใจของคนจีนกลุ่มนี้ อีกทั้งค่าครองชีพต่ำกว่าประเทศจีน ส่งผลให้คนจีนกลุ่มนี้อยากมาใช้ชีวิตและทำงานในประเทศไทย บาง รายเลือกเรียนสาขาวิชาภาษาไทยเมื่อสำเร็จการศึกษามักจะหาช่องทางทำงานในประเทศไทยเพื่อใช้ชีวิต ได้อย่างอิสระเสรี

ประกอบกับจากเหตุผลดังกล่าวนำมาสู่การศึกษาด้านอัตลักษณ์ทางสังคมของนักศึกษาชาวจีนที่ ศึกษาภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านอัตลักษณ์ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาและสร้างความ สัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศจีนและประเทศไทยให้แน่นแฟ้นกัน และปรากฏอัตลักษณ์ใหม่คืออัตลักษณ์ ส่วนบุคคลและอัตลักษณ์ทางสังคม จากการศึกษาภาษาต่างประเทศมีผลต่อการรื้อถอนอัตลักษณ์เก่าของ ผู้เรียนและพลังอำนาจใหม่ สร้างตัวตนใหม่ของผู้เรียน เปิดกว้างสดใหม่กับการเรียนตั้งแต่เด็กถูกสร้าง วัฒนธรรมขึ้นจากเจ้าของภาษานั้น ๆ ส่วนใหญ่การเรียนภาษาต่างประเทศตั้งแต่เด็ก ๆ แต่สามารถเกิด ขึ้นใหม่ได้หากเข้าถึงภาษาเหล่านั้นอย่างแน่นแน จนกลายเป็นการสร้างบรรทัดฐานของความเป็นเจ้าของ ภาษา ที่สะท้อนผ่านอัตลักษณ์ของคนประเทศนั้น ๆ ได้ (H. Seyyed, 2007)

ผู้วิจัยมีโอกาสนสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศให้แก่ นักศึกษาต่างชาติหลายปีต่อเนื่อง อีกทั้งมีโอกาสนเป็นอาจารย์แลกเปลี่ยนสอนวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัยภาษาและการค้าต่างประเทศ กวางตุ้ง สาธารณรัฐประชาชนจีน มหาวิทยาลัยปูซานภาษาและกิจการต่างประเทศ สาธารณรัฐเกาหลี และ Nanjing Tech University Puijiang Institute สาธารณรัฐประชาชนจีน และนักศึกษาต่างชาติที่มาศึกษา ภาษาไทยที่ประเทศไทยได้แก่ Yunnan University of Finance and Economics, Guangxi University for Nationalities สาธารณรัฐประชาชนจีน Stenden University สาธารณรัฐฟินแลนด์ มหาวิทยาลัยฮัน

กึ่งภาษาและกิจการต่างประเทศ สาธารณรัฐเกาหลี จึงทำให้ผู้วิจัยได้สัมผัสและคลุกคลีกับนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยโดยเฉพาะนักศึกษาจีน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องการศึกษารายวิชาภาษาไทยกับอัตลักษณ์ทางสังคม เนื่องจากมีความต้องการทราบถึงอัตลักษณ์และปัจจัยสำคัญในการเลือกศึกษาภาษาไทย เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาและยกระดับการศึกษารายวิชาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศที่เป็นตัวแปรสำคัญในการเชื่อมโยงสภาพสังคมเศรษฐกิจและการเมืองของไทยและจีนให้กระชับความสัมพันธ์ และสามารถพัฒนาในด้านอื่นได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษา

- 1) ศึกษาอัตลักษณ์ทางสังคมของนักศึกษาชาวจีน
- 2) ศึกษาเพศสภาพของนักศึกษาชาวจีน
- 3) ศึกษาการเลื่อนชั้นทางสังคมของนักศึกษาชาวจีน

คำถามการวิจัย

ทำไมการศึกษารายวิชาภาษาไทยจึงเป็นช่องทางความได้เปรียบทางการค้าซึ่งนำไปสู่การเลื่อนชั้นทางสังคมและเพศสภาพของนักศึกษาชาวจีนที่ศึกษารายวิชาภาษาไทยและอัตลักษณ์ทางสังคมของนักศึกษาชาวจีนที่ศึกษารายวิชาภาษาไทยเป็นอย่างไร

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้จะศึกษาโดยการใช้แนวคิดทฤษฎีอัตลักษณ์ ทฤษฎีเพศสภาพ แนวคิดด้านการเลื่อนชั้นทางสังคมมาวิเคราะห์นักศึกษาชาวจีนที่สนใจศึกษารายวิชาภาษาไทย และด้วยผู้วิจัยเป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาจีนทำให้มีโอกาสคลุกคลีและรับรู้ถึงพฤติกรรมของนักศึกษาชาวจีนทำให้ทราบถึงข้อมูลเชิงลึก ซึ่งเป็นปัจจัยภายในเกี่ยวกับความรู้สึกต่อสังคมไทยในด้านเสรีภาพทางเพศและการต้องการแสดงออกทางเพศ การเลื่อนชั้นทางสังคมของนักศึกษาจีนที่อาศัยการศึกษารายวิชาภาษาไทยเป็นตัวเชื่อมโยง โดยศึกษาข้อมูลและเอกสารดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของการศึกษารายวิชาภาษาไทยในต่างประเทศ
- 2) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน
- 3) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางสังคมของนักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย

ข้อมูลที่ได้รับจากเอกสารนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานของการวิจัยครั้งนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้มีความสำคัญที่ผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักในเชิงทฤษฎี (Theoretical Sampling) คือ การเลือกตัวอย่างตามโครงสร้างทฤษฎีเพื่อที่จะได้นำข้อมูลค้นพบมาอธิบายทฤษฎีนั้นเพิ่มเติม โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎี ซึ่งจัดได้ดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ศึกษาวิชาภาษาไทย เพื่อให้สามารถอธิบายถึงแนวความคิดตัดสินใจ การศึกษา สภาพแวดล้อม และปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการศึกษาภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 20 คน จาก 7 สถาบันได้แก่ มหาวิทยาลัยภาษาและการค้าต่างประเทศกวางตุ้ง มหาวิทยาลัยครูกวางสี มหาวิทยาลัยผู้เสียง มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศกวางสี มหาวิทยาลัยเฮยหลงเจียง มหาวิทยาลัยต้าหลี่

2) อาจารย์ผู้สอนภาษาไทยที่เป็นชาวจีนและอาจารย์ชาวไทยที่สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศและภาษาจีน เพื่อให้สามารถอธิบายถึงที่มา เหตุผล และกระบวนการเรียนการสอนและปัจจัยการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา รวมถึงการเลือกใช้บัณฑิตจากสถานประกอบการ จำนวน 5 คน

3) ผู้ประกอบการและผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 5 คน

4) ผู้จัดทำหลักสูตรภาษาไทยให้แก่สาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 5 คน

5) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาภาษาไทยกับอัตลักษณ์ทางสังคมของนักศึกษาชาวจีน” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยศึกษาและเก็บข้อมูล 4 วิธีการ ประกอบด้วย

1) การศึกษาเอกสารและงานวิจัย (Documentary research)

2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้รับการแนะนำต่อ (Snow Ball technique)

3) การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Discussion) นักศึกษาชาวจีนที่รวมกลุ่มจำนวน 20 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น

4) การสังเกตการณ์ (Observation) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่สาขาวิชาภาษาไทย ในมหาวิทยาลัยสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ สังเกตวิธีการสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม

การตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้อาศัยการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยด้วยทฤษฎีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ในการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการรวบรวมวิธีการใช้ผู้สังเกต (Observer) ทฤษฎี (Theory) วิธีการ (Methods) และข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical material)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการลงพื้นที่ภาคสนาม ผู้วิจัยใช้การสังเกต สอบถาม จากการจดบันทึก การบันทึกเสียง บันทึกวิดีโอ กล้องถ่ายรูป สมาร์ทโฟน แบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก และข้อมูล เช่น ตำรา เอกสารสำคัญ เว็บไซต์ ห้องข่าววีซีดี และเฟซบุ๊ก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย (Documentary research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Discussion) การสังเกตการณ์ (Observation) และข้อมูลการศึกษาภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยรวบรวมข้อมูลทั้งหมดและหาความสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎีที่กำหนดไว้ในกรอบการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานศึกษาเรื่อง “การสื่อสารภาษาไทยกับอัตลักษณ์ทางสังคมของนักศึกษาจีน” ประกอบด้วยแนวคิด 1) แนวคิดอัตลักษณ์ (Identity) 2) แนวคิดเพศสภาพ (Genders) 3) แนวคิดการเลื่อนชั้นทางสังคม (Social Mobility) และคำถามที่สำคัญในงานวิจัยนี้คือ ทำไมจึงต้องศึกษาอัตลักษณ์ของนักศึกษาชาวจีนที่ได้มาเรียนภาษาไทย เนื่องจากการเรียนภาษาไทยของนักศึกษาจีนมีความเป็นพลวัตร และเป็นเครื่องซึ่งถึงความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านการเคลื่อนตัวทางเศรษฐกิจ การรุกคืบเข้าไปก่อตั้งบริษัท การค้าหลายประเภทของกลุ่มนักลงทุนไทยในจีน และรุกคืบทางด้านภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างใหม่ ๆ ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าศึกษาว่า “อัตลักษณ์” เป็นลักษณะอย่างไรอย่างหนึ่ง ในตัวบุคคล หรือชนชาติใด ชนชาติหนึ่งที่ทำให้บุคคลนั้นรู้ตัวว่า เขาเป็นบุคคล เป็นตัวเขาเองแตกต่างจากคนอื่น และทำให้คนอื่นรู้จักว่า เป็นใคร อัตลักษณ์ของตนเองจึงมีความสำคัญ เพราะเป็นเครื่องรักษาบุคคลแต่ละคนให้มีความเป็นตัวตนของตนเองโดยแท้จริง (McCall, 1987: 134) อภิญา เพ็ญฟูสกุล (2546: 1) แนวคิดยุคสมัยใหม่ (Postmodernism) ทำให้ความหมายของคำว่า “Identity” เปลี่ยนแปลงโดยไม่ได้หมายถึงคุณสมบัติเฉพาะตัว อีกต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากเกิดการตั้งคำถามเกี่ยวกับวิธีการมองโลก การเข้าถึงความจริงของสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งความเชื่อในความจริงที่เป็น “แกนหลัก” ของปัจเจกบุคคล ความเป็นปัจเจกกลายเป็นเรื่องของการนิยามความหมาย ที่สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ตามบริบท ดังนั้น การศึกษาอัตลักษณ์จึงไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยสังคม (Social-Constructed) อัตลักษณ์จึงจำเป็นต้องมีการสร้างความเหมือน และความแตกต่างระหว่างพวกเราหรือคนอื่น (ฉลาดชาย รมิตานนท์, 2542, น. 1-2)

มนทัศน์ของอัตลักษณ์ถูกห้อมล้อมด้วยบริบท ซึ่งในที่นี้บริบทถูกก่อรูปขึ้นด้วยความสามารถเชิงเศรษฐกิจการค้าของกลุ่มนักลงทุนชาวไทยที่เข้าไปลงทุนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และในขณะเดียวกันกับกลุ่มนักลงทุนชาวไทยก็เข้ามาลงทุนในประเทศไทยด้วย ความได้เปรียบเชิงเศรษฐกิจก่อตัวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านภาษา การเรียนการสอน การใช้ และการเข้าถึง การรู้ภาษาเป็นความได้เปรียบเชิงเศรษฐกิจและวัฒนธรรม อัตลักษณ์จึงถูกผลิตในบริบทของสังคมที่เชื่อมโยงความคิดของปัจเจกบุคคลและโลกทางสังคม โดยกระทำผ่านการสร้างสัญลักษณ์ (symbolizing) ได้แก่ ภาษาท่าทางภาพลักษณ์และวัตถุต่าง ๆ ที่เป็นเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่ใช้แทน (stand for) หรือแสดงถึง (signify) สิ่งอื่นทั้งตัวเราเองและสภาพแวดล้อม (อภิญา เพ็ญฟูสกุล, 2543) นอกจากนั้น อัตลักษณ์ยังเป็นสิ่งที่ต้องสร้างขึ้นเอง ไม่มีอยู่ในธรรมชาติ อัตลักษณ์เกิดขึ้นภายใต้วัฒนธรรมหนึ่งที่ถูกสร้างจากสังคมและวัฒนธรรมที่ไม่หยุดนิ่ง ส่งผลให้อัตลักษณ์ถูกสร้างขึ้น อย่างต่อเนื่องภายใต้วัฒนธรรมพร้อมกับสร้าง ความหมายและภาพสะท้อนตัวตนที่สามารถนำมาเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของตนเองได้ (Hall, Stuart, 1997)

ในขณะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านภาษาและวัฒนธรรม ความเป็นไปทางสังคมก็มีการเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน ประเทศไทยถือเป็นประเทศเสรีของการประกาศเพศภาวะหรือเพศสภาพ เพศสภาพหรือเพศสภาวะตามแบบแผนของมานุษยวิทยาแนวสตรีนิยม (feminism) หมายความว่ารูปแบบทางสังคมและสัญลักษณ์ของอัตลักษณ์เชิงสังคมที่ถูกประกอบสร้างขึ้น เนื่องจากสังคมได้กำหนดคุณลักษณะของมนุษย์ไว้ 2 ลักษณะ คือ ความเป็นหญิง (Feminine) และความเป็นชาย (Masculine) โดยอาศัยหลักในการอธิบายในการแบ่งความเป็นหญิงและ ความเป็นชาย ในขณะที่เพศสภาพอธิบายถึง “ภาวะ” ตามธรรมชาติที่ไม่คำนึงถึงความเป็นหญิงและชาย ซึ่งแสดงออกผ่านอัตลักษณ์ แต่ด้วยบริบททางกฎหมาย สังคม วัฒนธรรม และการปกครองทำให้อัตลักษณ์ชุดนี้ บุคคลไม่สามารถแสดงออกได้ตามความปรารถนาที่ซ่อนเร้นและฝัง

ลึกในจิตใจ การได้เรียนภาษา การย้ายถิ่นทำงานจึงเป็นการเปิดโลกและแสดงอัตลักษณ์ชุดใหม่ของบุคคล การได้เปิดเผยตัวตนทางเพศเป็นประเด็นศึกษา อีกประเด็นหนึ่งในงานนี้

สิ่งสำคัญลำดับถัดมาของการศึกษาภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนนั้นคือการเลื่อนชั้นทางสังคม (Social Mobility) หมายถึง การเลื่อนลำดับที่เป็นกระบวนการเคลื่อนย้ายตำแหน่งทางสังคมของปัจเจกบุคคล เพื่อปรับเปลี่ยนสถานภาพและบทบาททางสังคมจากช่วงหนึ่งไปสู่ช่วงชั้นหนึ่ง โดยอาจเปลี่ยนแปลงในระดับเดียวกันหรือต่างระดับกันได้ อีกทั้งยังเลื่อนชั้นให้สูงขึ้นหรือต่ำลง ดังนั้น การศึกษาภาษาไทยในระดับมหาวิทยาลัยของนักศึกษาจีนมีส่วนสำคัญในการยกระดับทางชนชั้นที่สร้างรายได้และตำแหน่งทางหน้าที่การงาน เนื่องจากภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีนถูกจัดอยู่ในกลุ่มภาษาที่มีคนใช้น้อย เมื่อคู่แข่งทางการศึกษาน้อยกว่าภาษาอังกฤษและภาษาญี่ปุ่น ทำให้ผู้ศึกษาภาษาไทยมีโอกาสในการสร้างฐานะของตนเองได้ พิซญู พงษ์สวัสดิ์ (2561) ได้อธิบายว่า การเลื่อนชั้นทางสังคม หรือการขยับสถานะทางสังคม (Social Mobility) หมายถึง การที่คนหรือครอบครัว หรือครัวเรือนเปลี่ยนแปลงสถานะทางสังคมจากตำแหน่งที่สูงขึ้น โดยทั่วไปการจัดลำดับทางสถานะหรือลำดับทางสังคมขึ้นอยู่กับรายได้ อาชีพ การศึกษา โดยสามารถแบ่งช่วงชั้นเป็นช่วงชั้น เช่น เป็นคนชั้นล่าง ชั้นกลาง ชั้นสูง การเลื่อนชั้นทางสังคมส่วนใหญ่มักพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพ หรือการเลื่อนอาชีพ (Occupational Mobility) เนื่องจากเป็นปัจจัยที่สามารถชี้วัดการเปลี่ยนแปลงของระดับชั้นทางสังคมได้ และเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญที่มีผลต่อการเลื่อนชั้นทางสังคม เช่น การสมรส (Married) เชื้อชาติ (Race) และการศึกษา (Education) ดังนั้น การเลื่อนชั้นทางสังคมเป็นกระบวนการหนึ่งที่ถูกสังคมสร้างขึ้นจากการให้คุณค่าจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลส่วนใหญ่ให้การยอมรับ การศึกษาคือสิ่งหนึ่งที่ช่วยให้เกิดการเลื่อนชั้นทางสังคมสามารถยกระดับชนชั้นตนเอง เปลี่ยนฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจจากระดับที่ตนเองเป็นอยู่ขึ้นสู่ในระดับที่สูงขึ้นได้โดยผ่านการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือในระดับอุดมศึกษา ซึ่ง กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์ (2562) ได้อธิบายว่าชนชั้นเหล่านี้สามารถรักษาระดับชนชั้นในสังคมไว้ได้ด้วยการศึกษา แต่สำหรับผู้ที่ไม่สามารถเรียนในระดับอุดมศึกษาได้ ถึงจะมีฐานกำเนิดจากฐานะสังคมในระดับสูง แต่ก็มีความเสี่ยงที่ไม่สามารถรักษาระดับชนชั้นสูงของตนเองได้ด้วยการเลื่อนชั้นทางสังคมสามารถเกิดขึ้นได้ด้วยการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีใช่เพียงการศึกษาในสาขาวิชาภาษาไทยเท่านั้น นักศึกษาสาขาอื่น ๆ สามารถเลื่อนชั้นทางการสังคมด้วยการศึกษาได้เฉกเช่นเดียวกัน หากแต่กลุ่มคนที่ศึกษาภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีนมีอยู่ในวงแคบและมีอัตราความต้องการของผู้ใช้บุคคลด้านภาษาไทยสูง ทำให้มีโอกาสและช่องทางมากกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ ดังนั้น การเลื่อนชั้นทางสังคมจึงต้องอาศัยปัจจัยด้านเศรษฐกิจการค้าเข้ามาร่วมด้วยจึงจะสามารถยกระดับชนชั้นตนเองได้

ดังนั้น งานวิจัยนี้มุ่งเน้นไปที่อัตลักษณ์ของนักศึกษาชาวจีนที่ได้เรียนภาษาไทย และมีการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์โดยมีการประกอบสร้างอัตลักษณ์ทางภาษาเข้าเป็น อัตลักษณ์ของตน การใช้อัตลักษณ์ทางภาษาเป็นตัวแปรในการเลื่อนชนชั้นทางสังคม เป็นสิ่งที่งานวิจัยฉบับนี้ให้ความสนใจในการศึกษา ขณะเดียวกันประเด็นร่วมทางวัฒนธรรม เช่น ภาวะของเพศสภาพ ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดควบคู่และคู่ขนานไปกับความได้เปรียบทางการค้า ส่งเสริมให้อัตลักษณ์ของนักศึกษาจีนที่มาเรียนภาษาไทยมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารภาษาไทยกับอัตลักษณ์ทางสังคมของนักศึกษาชาวจีน” สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1) อัตลักษณ์ทางสังคมที่เกิดจากการศึกษาการสื่อสารภาษาไทย

อัตลักษณ์ คือ ความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองว่า “ฉันคือใคร” ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวเรากับคนอื่น โดยผ่านการมองตัวเองและคนอื่นมองเรา การเปิดเผยตัวตนสร้างสรรค์ของนักศึกษาจีนเปิดผ่าน ความพยายามในการใช้ความหลากหลายของภาษา ตลอดจนนิยามความหมายของแต่ละคำ เนื่องจากภาษาไทยมีลักษณะของการหลากคำ เช่น คำหนึ่งมีรูปคำได้หลายแบบภายใต้ความหมายเดียวกัน (สวย กิน ทาน ฉับ รับประทาน แดก ยัดทำ ฯลฯ) การใช้คำหลากหลายเหล่านี้ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในหมู่นักศึกษาจีน ดังนั้นนักศึกษาจึงสมัครเฟสบุ๊กหรือแอปพลิเคชันซึ่งเป็นสิ่งต้องห้ามของจีน เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนคนไทยเพื่อสนทนา และเพื่อจะได้สังเกตการออกเสียง สำเนียง การใช้คำลงท้ายให้เหมือนกับคนไทย เช่น คำว่า นะ อะ ปะ เนาะ เหรอ มั้ย ใจ ไร จริงดิ แบบว่า เหย็ เนี้ย นะ ฯลฯ หรือศึกษาคำความรู้เกี่ยวกับคำสแลงหรือศัพท์ใหม่ที่ไม่มี ในตำราเรียน เนื่องจากตำราเรียนภาษาไทยจะใช้ภาษาที่สละสลวย แต่ในบริบทการสนทนาที่เกิดขึ้นจริงมักใช้ ภาษาปาก ภาษาถิ่นเอง ตัวอย่างเช่น คำว่า “นก” หมายถึง การพลาดโอกาส คำว่า “ล่าโย” หมายถึง รำคาญ คำว่า “ตำ” หมายถึง การสั่งซื้อของออนไลน์ แบบเร่งด่วน คำว่า “อึ้ง” หมายถึง อาการมึน งง ไม่เข้าใจ ทำกิริยาอาการคล้ายคนจريت ไม่สมประกอบ เป็นต้น เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองให้เหนือกว่าผู้อื่นที่ศึกษาภาษาไทยด้วยกัน นักศึกษาบางคน จะอาศัยใช้ช่องทางการพัฒนาทักษะด้านนี้ด้วยการฟังข่าว ชมละครซีรีส์ ภาพยนตร์ของไทยในเว็บไซต์อยู่เสมอ เพื่อหวังว่าเวลาพูดคุยกับคนไทยจะได้ใช้คำศัพท์เหล่านี้พูดคุยกับเพื่อนคนไทยได้อย่างสนุกสนาน และเกิดความใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น เมื่อเพื่อนคนไทยใช้คำศัพท์เหล่านี้แล้วนักศึกษาก็เข้าใจ หรือนักศึกษาสามารถพูดคุยด้วยคำศัพท์เหล่านี้พวกเขาู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นคนไทย ที่สามารถเข้าใจการสื่อสารภาษาไทยกับคน เจเนอเรชันเดียวกัน หรือแม้กระทั่งความสนใจในภาษาถิ่นต่าง ๆ ของคนไทย อย่างไรก็ตามพวกเขาเข้าใจดีว่าการใช้ภาษาไทยต้องใช้ให้ถูกต้องตามกาลเทศะ เช่น ภาษาทางการ ภาษากึ่งทางการ ภาษาปาก นักศึกษาจีนสามารถแยกแยะได้ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน นักศึกษาจีนคนใดที่ได้รับคำชื่นชมจากอาจารย์ผู้สอนชาวไทยว่าเขา ออกเสียงหรือใช้น้ำเสียง สำเนียง อักขระวิธีได้เหมือนคนไทยเขาจะมีความรู้สึกภาคภูมิใจ เพื่อนร่วมชั้นเรียนจะรู้สึกว่าเขามีความสามารถ เพราะสังคมจีนมีการแข่งขันสูง ดังนั้น สิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เหล่านี้สามารถสร้างเกียรติภูมิและความภาคภูมิใจ นักศึกษาจีนพยายามใช้ภาษาไทยให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด นอกจากนักศึกษาก็จะได้อีกภาษาแล้ว นักศึกษาบางรายจะได้เครือข่ายเพื่อนคนไทยที่จะทำธุรกิจการค้าต่อไปในอนาคตอีกด้วย นอกจากนี้ยังอัตลักษณ์ทางสังคมอีกด้านหนึ่งคือ อัตลักษณ์ใหม่ตัวตนใหม่จากการศึกษาภาษาไทยโดยพบว่า นักศึกษาที่เรียนภาษาไทยมีความรู้สึกที่ตนเองมีการแสดงออก การกระทำ และแนวคิดคล้ายกับคนไทย ซึ่งมีความแตกต่างไปจากอัตลักษณ์เดิม เช่น คนจีนมักจะพูดเสียงดังและพูดเร็ว แต่เมื่อเรียนภาษาไทยจะพูดช้าลง เปล่งเสียงอย่างอ่อนโยน ใจเย็น มีความเมตตา เห็นใจผู้อื่น มีความละเอียดอ่อน รู้จักที่ต่ำที่สูง ให้ความสำคัญและปฏิบัติตามลักษณะความเชื่อของคนไทย เช่น ไม่สัมผัสหรือหยอกล้อที่ศีรษะของผู้อื่น นับถือครูอาจารย์ว่าเป็นผู้มีพระคุณเทียบเท่าบิดามารดา ไม่ตากถุงเท้า กางเกง และชุดชั้นในสูงในระดับศีรษะ ไม่พูดคุยเสียงดังในขณะที่รับประทานอาหาร ไม่เคี้ยวอาหารเสียงดัง ฯลฯ ตัวอย่างเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นว่าการศึกษาภาษา

ไทยมีส่วนในบริบทวัฒนธรรมไทย การทำให้อัตลักษณ์เดิมของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยเปลี่ยนไปจากการซึมซับผ่านการเรียนภาษาไทยแค่เพียงอย่างเดียว อีกทั้งนักศึกษามีความเข้าใจและให้ความสำคัญต่อกิจกรรม วัฒนธรรมประเพณีและเทศกาลของไทย เช่น กิจกรรมไหว้ครู งานรับขวัญนักศึกษาใหม่ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีวันขึ้นปีใหม่ไทย (สงกรานต์) (ยกเว้นพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เพราะกฎหมายจีนห้ามให้มีการเผยแพร่ศาสนาโดยเด็ดขาด) สามารถประกอบอาหารไทยได้ เช่น ส้มตำ ต้มยำกุ้ง ผัดไทย ผัดกะเพรา หมูทอดกระเทียม หมูปิ้ง ข้าวต้มมัด ข้าวเหนียวมะม่วง ฯลฯ นักศึกษามีความเข้าใจในการแต่งกายของไทยตามกาลเทศะ เช่นการเลือกสีเสื้อผ้าและลักษณะของเสื้อผ้าให้เหมาะสมกับงานพิธี นักศึกษาหญิงสามารถนุ่งโจงกระเบน ท้มสะไบเฉียงแบบไทยได้ อีกทั้งนักศึกษสามารถจำแนกเครื่องแต่งกายของแต่ละภาคได้เป็นอย่างดี นักศึกษาสามารถขับร้องเพลงไทย เช่น เพลงช้าง เพลงพระราชนิพนธ์พระปี่พาทย์ เพลงลอยกระทง และเข้าใจความหมายได้ นักศึกษาเข้าใจถึงศิลปะการแสดงแบบไทยและสามารถทำการแสดงได้ เช่น รำวงมาตรฐาน รำกลองยาว เชิงกระจับปี่ ฟ้อนขันดอก นักศึกษามีความเข้าใจถึงการละเล่นของไทย เช่น งูกินหาง มอญซ่อนผ้า จากที่กล่าวมาข้างต้น นักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาไทยมักกล่าวว่า เมื่อเขาได้ศึกษาภาษาไทยแล้วเขามักจะซึมซับลักษณะนิสัยของคนไทย จนบางครั้งก็ฝันเป็นภาษาไทย สิ่งเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นว่าการเรียนภาษาต่างประเทศมีส่วนต่อการรื้อถอนอัตลักษณ์ของผู้เรียน สร้างตัวตนใหม่ พลังอำนาจใหม่ และสร้างอัตลักษณ์ใหม่ให้เกิดขึ้นโดยผู้เรียนรู้ตัวหรืออาจไม่รู้ตัวก็ได้ ซึ่งการศึกษาภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาไทยมีส่วนในการสร้างตัวตนใหม่ของนักศึกษาจีน เนื่องจากสังคมจีนมีลักษณะการปกครองแบบสังคมนิยมดั่งการเปลี่ยนแปลงตนไปเป็นตัวตนใหม่ นั่นคือการเปลี่ยนแปลงไปอยู่ในบริบทของภาษาและวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีรูปแบบความคิดเป็นประชาธิปไตยซึ่งตรงข้ามกับแนวคิดแบบสังคมนิยมมีส่วนสำคัญและน่าสนใจในการศึกษาภาษาไทย และเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการสร้างตัวตนใหม่ไปสู่การสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของนักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาภาษาไทย

2) เพศสภาพของนักศึกษาชาวจีน

เพศสภาพของนักศึกษาชาวจีนในปัจจุบันนั้น พบว่า สังคมจีนยังคงยึดถือธรรมเนียมปฏิบัติแบบดั้งเดิมที่มีแนวคิดตามหลักคำสอนขงจื้อ คือแนวคิดเรื่องความกตัญญูและแนวคิดเรื่องชายเป็นใหญ่ ถึงแม้ว่าคนยุคใหม่จะเริ่มมีแนวคิดแบบตะวันตก แต่แนวคิดของคนรุ่นเก่ายังสามารถครอบงำความคิดของคนรุ่นใหม่ เมื่อแนวคิดแบบเก่าและแบบใหม่เกิดการปะทะกัน ทำให้กลุ่มคนที่มีเพศสภาพไม่ตรงกับเพศสรีระเหล่านี้ต้องหาทางออกที่ยุติธรรมกับทุกฝ่าย โดยการปกปิดเพศสภาพของตนเอง แต่มาเปิดเผยตัวตนในดินแดนใหม่คือประเทศไทย หลอ อี้หยวน (2562) อธิบายว่า สังคมการทำงานในจีนหากทราบว่าเป็นกลุ่มหลากหลายทางเพศ (ถงซิงเหลียน 同性恋) จะถูกรังแกและถูกรังเกียจไม่สามารถทำงานราชการได้ อีกทั้งยังเสื่อมเสียชื่อเสียง เงินทอง หน้าที่การงานอาจจบสิ้นลงได้หากเปิดเผยตัวตนและความรู้สึกที่แท้จริง สังคมไทยจึงเป็นที่พึ่งของคนจีนกลุ่มนี้ เพราะมีความเอื้อเฟื้อ เข้าใจ และเปิดใจยอมรับมากกว่าสังคมจีนหลายเท่าการนำเสนอแง่มุมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของคนจีนที่มีอิทธิพลทางความคิดมาตั้งแต่สมัยของขงจื้อจนถึงเป็นพรรคคอมมิวนิสต์ของสาธารณรัฐประชาชนจีน อิทธิพลดังกล่าวยังคงอยู่ในสังคมคนจีน และมีผลกระทบต่อความเป็นเพศสภาพของคนจีนที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยได้รับอิทธิพลจากกระแสโลกาภิวัตน์ได้เริ่มแทรกซึมเข้ามาในวิถีปฏิบัติและวิถีชีวิตของคนจีน แต่ไม่สามารถหลายน่านประเพณีของจีนลงได้ หากแต่คนรุ่นใหม่เลือกที่จะหลีกเลี่ยง หรือหาทางออกเพื่อรักษาสถานภาพหน้าตาทางสังคมเพื่อเป็นการดำรงไว้ซึ่งความกตัญญู เพราะคนจีนถูกปลูกฝังให้เชื่อฟังและปฏิบัติตาม ความคิดนอกกรอบหรือแหกคอกเป็นสิ่งไม่พึงปฏิบัติซึ่งสอดคล้องและเชื่อมโยงไปถึงสภาพการเมืองการปกครองระบบคอมมิวนิสต์

และการกีดกันต่อบรรพชนประเทศไทยและสังคมไทยถึงแม้จะมีความล้าหลังกว่าประเทศจีนในขณะนี้ แต่กลุ่มคนที่มีเพศสภาพที่ไม่ใช่ชายหญิง เลือกลงมาทำงานหรือศึกษาต่อ เพื่อต้องการหลีกเลี่ยงบรรทัดฐานทางสังคมจีนที่กดขี่และบีบคั้น ทำให้ไม่สามารถแสดงความเป็นตัวตนออกมาได้ ดังนั้นด้วยสภาพสังคมไทยที่ยึดหลักความเชื่อตามหลักศาสนาพุทธการเปิดกว้างและความเสมอภาคทำให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน นั่นคือการหาทางมาอยู่ใกล้ชิดกับสังคมไทยให้ได้มากที่สุด และการที่จะอาศัยอยู่ในสังคมไทยการศึกษาภาษาไทยเพื่อใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันและการเข้าสังคมจึงมีความจำเป็นเพราะจะทำให้สามารถเข้าถึงจิตใจของคนไทยและการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น

3) การเลื่อนชั้นทางสังคมด้วยการศึกษาภาษาไทย

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยในประเทศจีน สามารถเลื่อนชั้นทางสังคมได้ด้วยการศึกษาภาษาไทย จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์แบบกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด บิดามารดามีอาชีพเป็นชาวนา หรือเป็นชนชั้นกลาง และนักศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ในภาคใต้ของจีน คือกลุ่มชาวไตเป็นชาติพันธุ์ที่ใช้ภาษาไทยซึ่งอยู่ในตระกูลภาษาเดียวกับกับภาษาไทยเป็นตระกูลภาษาไท-กะได (Tai-Kadai) อีกทั้งการแข่งขันในวิชาชีพทางด้านภาษาไทยมีน้อยกว่าภาษาต่างประเทศอื่นๆ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น และภาษาเกาหลี เพราะภาษาไทยถูกจัดอยู่กลุ่มภาษาที่มีคนใช้น้อย อัตราส่วนในตลาดแรงงานจึงมีเพียงพอที่จะรองรับนักศึกษาชาวจีนที่สำเร็จสาขาวิชาภาษาไทย โดยนักศึกษาชาวจีนต้องการทำงาน 1) หน่วยงานราชการ เช่น เจ้าหน้าที่สถานทูตจีนประจำประเทศไทย หรือสถานทูตไทยในประเทศจีน เพราะเชื่อว่ามีเกียรติมีความมั่นคง และมีสวัสดิการที่ดีกว่าอาชีพอื่นๆ 2) หน่วยงานราชการของไทยในประเทศจีน เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 3) เป็นผู้ประกอบการทำธุรกิจในประเทศไทย เช่น ธุรกิจท่องเที่ยว ขายสินค้า ส่งซื้อสินค้าออนไลน์ เกมหรือแอปพลิเคชันและโฆษณา นายหน้าจัดหานักศึกษามาเรียนในมหาวิทยาลัยเอกชนของไทย และเหตุผลประการสำคัญคืออัตราการแข่งขันด้านการทำธุรกิจในไทยน้อยกว่าในประเทศจีน ในขณะเดียวกันกลุ่มทุนไทยได้เข้ามาลงทุนในจีนเป็นจำนวนมาก ทำให้เมื่อสำเร็จการศึกษานักศึกษาสาขาภาษาไทยสามารถหางานทำได้ทันที หากมีผลการเรียนที่ดีสามารถสื่อสารภาษาไทยได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้การศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยจึงมีส่วนที่ทำให้นักศึกษาชาวจีนสามารถเลื่อนชั้นทางสังคมไปสู่ชนชั้นที่สูงขึ้นด้วย รายได้ อาชีพ และการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ภาษาต่างประเทศมีผลต่อการรื้อถอนอัตลักษณ์ของผู้เรียนสร้างตัวตนใหม่หลังอำนาจใหม่ นักศึกษาจีนสามารถซึมลึกวัฒนธรรมไทยได้ในระดับหนึ่ง Mc Call (1987) ได้ให้ความหมายของ “อัตลักษณ์” ว่าเป็นลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งในตัวบุคคล หรือชนชาติใดชนชาติหนึ่งที่ทำให้บุคคลนั้นรู้ตัวว่า เขาเป็นบุคคล เป็นตัวเขาเองแตกต่างจากคนอื่น และทำให้คนอื่นรู้จักว่าเป็นใคร อัตลักษณ์ ของตนเองจึงมีความสำคัญ เพราะเป็นเครื่องรักษาบุคคลแต่ละคนให้มีความเป็นตัวตนของตนเองโดยแท้จริง ผู้วิจัยวิเคราะห์พบว่า การศึกษาภาษาไทยมีส่วนทำให้นักศึกษาชาวจีนมีการเปลี่ยนแปลงจากอัตลักษณ์ไปสู่การสร้างอัตลักษณ์ใหม่เมื่อต้องใช้ชีวิตกับคนไทย หรือทำงานร่วมกับคนไทย สามารถแสดงออกทางด้านการสื่อสารทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน ตามลักษณะนิสัยของคนไทย มีวิถีปฏิบัติและมีความรู้ความเข้าใจต่อนิสัยใจคอ วัฒนธรรม มารยาทสังคม ความเชื่อ ความคิดของคนไทย และถูกซึมลึกจากการศึกษาภาษาไทย โดยนักศึกษา ชาวจีนจะแสดงออกมาเมื่อนักศึกษากลับไปใช้ชีวิตอยู่ในสภาพสังคมแบบจีน ก็คง

จดจำและแสดงความเป็นไทยออกมาบ้างโดย รู้ตัว และไม่รู้ว่า (Hatem Seyyed,2007)

อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเชื่อของชุมชนเกะยอ ซึ่งตระหนักถึงความเชื่อที่ผูกพันกับศาสนาและความเชื่อที่ผูกพันกับการดำรงชีวิตและการทำมาหากิน เช่นเดียวกับการค้นพบ ในงานวิจัยนี้ว่า ศาสนาและความเชื่อมีผลต่อวิถีชีวิตของคนทุกรุ่นไม่ว่า (เจนX-ปาลหลังไฮ์-80 后) (เจนY-หนิงหลังไฮ์-90 后) (เจนZ-หลิงหลังไฮ์ 后) และสิ่งเหล่านี้ยังคงดำรงอยู่ แม้ว่าบริบททางประวัติศาสตร์ จะเปลี่ยนไป ผู้วิจัยวิเคราะห์พบว่า เพศสภาพที่เปลี่ยนไปตามบริบทแต่นักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่ยังต้องแอบซ่อนและแสดงละครเพื่อไม่ให้ได้ชื่อว่าเป็นคน “อกตัญญู” ต่อบรรพบุรุษและวงศ์ตระกูล ซึ่งนักศึกษาจีนโดยเฉพาะผู้ที่เป็นคนข้ามเพศสามารถตระหนักถึงความเป็นตัวของตัวเอง และหาทางต่อตรงกับวัฒนธรรมชนชาติเดิมของเขา เพื่อหลุดพ้นออกจากกรอบวัฒนธรรมประเพณีจีน เพื่อเข้ามาสู่ความอิสระเสรีในวัฒนธรรมเพศสภาพของไทย (เสริมศักดิ์ ขุนพล, 2528)

การศึกษาเรื่องกระดานโดตทางสังคม : คะแนนสถานภาพอาชีพนายหน้าแรงงานไทย ได้กล่าวถึงการเลื่อนชั้นทางสังคม คือการเปลี่ยนแปลงสถานภาพหรือบทบาททางสังคมของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มจากช่วงชั้นทางสังคมหนึ่งไปยังอีกช่วงชั้นหนึ่ง ซึ่งอาจเปลี่ยนในระดับเดียวหรือต่างระดับกัน ทั้งเลื่อนชั้นสูงขึ้นหรือต่ำลง การเลื่อนชั้นทางสังคมมักพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพ หรือการเลื่อนอาชีพ (Occupational Mobility) เนื่องจากเป็นปัจจัยที่สามารถชี้วัดการเปลี่ยนแปลงของระดับชั้นทางสังคมได้ และเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีผลต่อการเลื่อนชั้นทางสังคมให้สูงขึ้น เช่น การสมรส (Married) และเชื้อชาติ (Race) การศึกษา (Education) ผู้วิจัยวิเคราะห์ พบว่า นักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาภาษาไทยสามารถเลือกประกอบอาชีพที่ดี สามารถเลื่อนชั้นทางสังคมไปสู่ชั้นที่สูงขึ้นด้วย รายได้ อาชีพ และการศึกษา สาเหตุที่นักศึกษาชาวจีนสามารถเลื่อนชั้นทางสังคมได้เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่มาจากต่างจังหวัดซึ่งมีสภาพเศรษฐกิจไม่ดีนัก เมื่อนักศึกษาได้สำเร็จการศึกษา นักศึกษาสามารถประกอบอาชีพที่มีเกียรติตามที่ตั้งใจได้ให้คุณค่า เช่น อาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ การประกอบธุรกิจการค้า การท่องเที่ยวและการบริการ และการที่ภาษาไทยจัดอยู่ในกลุ่มภาษาที่มีคนใช้น้อย ทำให้อัตราการแข่งขันต่ำ และมีตลาดแรงงานรองรับการทำงาน อีกทั้งกลุ่มทุนจีนที่ดำเนินธุรกิจในประเทศไทยและกลุ่มทุนไทยที่ดำเนินธุรกิจในจีนก็มีความต้องการบัณฑิตสาขาไทยเป็นจำนวนมาก และการดำเนินนโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนด้านนโยบายการทูตและการลงทุนในด้านคมนาคมระหว่างไทยและจีน ทำให้นักศึกษาที่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ก้าวข้ามบทบาทสำคัญต่อรัฐบาลจีน ทำให้ได้รับการยอมรับจากสังคมและสร้างเกียรติภูมิให้แก่ตนเองและครอบครัว นับได้ว่าเป็นการเลื่อนชั้นทางสังคมจากระดับล่างสู่ระดับกลาง จากระดับกลางสู่ระดับสูง การเลื่อนชั้นจึงเป็นไปได้รวดเร็วกว่าผู้ที่ศึกษาภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เนื่องมาจากอัตราการแข่งขันสูงกว่านั่นเอง (ธนพฤษ์ ชามะรัตน์และคณะ, 2558)

สรุปการอภิปรายผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามคำถามการวิจัยว่า การสื่อสารด้วยภาษาไทยซึ่งนำไปสู่การเลื่อนชั้นทางสังคมและเพศสภาพของนักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาภาษาไทย และอัตลักษณ์ทางสังคมของนักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาภาษาไทยเป็นอย่างไร ดังนั้น การศึกษาวิจัยเรื่องการสื่อสารภาษาไทยกับอัตลักษณ์ทางสังคมของนักศึกษาชาวจีนในการใช้ภาษาไทยในมหาวิทยาลัยสาธารณะรัฐประชาชนจีน ก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทั้งประเทศไทยและจีนในด้านการพัฒนาการศึกษาสังคมและวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น นักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาภาษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ตามสภาพและบริบทของการศึกษาภาษาต่างประเทศที่มีส่วนในการรื้อถอนอัตลักษณ์เดิมไปสู่การสร้างอัตลักษณ์ใหม่ นำไปสู่การเปิดเผยตัวตนทางเพศสภาพ และการศึกษาภาษาไทยทำให้นักศึกษาได้รับการเลื่อนชั้นทางสังคม ส่งผลไปสู่การได้เปรียบทางการค้าระหว่างของนักศึกษาชาวจีนและอัตลักษณ์ของการศึกษาภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน

มีทั้งความเหมือน ความต่าง และความกลมกลืน ตลอดจนความต่อเนื่องบนพื้นฐานและเงื่อนไขของความสัมพันธ์ และการเปรียบเทียบการศึกษาภาษาไทยเป็นอัตลักษณ์ที่ทำหน้าที่เป็นสิ่งบ่งบอกว่ามี “พวกจีนที่เป็นนักศึกษาภาษาไทย” คนกลุ่มนี้มีความแตกต่างกับคนจีนที่ไม่รู้ภาษาไทย ความแตกต่างนี้เปิดโอกาสให้พวกเขาเข้ามาค้าขายกับกลุ่มประเทศไทยรวมถึงกลุ่มประเทศอาเซียน เป็นการเปิดโอกาสทางการค้า กล่าวคือ การได้เปรียบทาง การค้ามีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับอัตลักษณ์ของนักศึกษาจีน นอกจากนี้ อัตลักษณ์ความเป็นนักศึกษาจีนที่รู้ภาษาไทยยังมีลักษณะของความเป็นพลวัตอยู่ตลอดเวลา สิ่งสร้างทางสังคม (Social Construction) ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดได้และเปลี่ยนแปลงได้เสมอ การสอนภาษาไทยจึงเป็นกระบวนการสร้างความเหมือนระหว่าง “พวกเรา” ในที่นี้คือนักศึกษาจีนที่รู้ภาษาไทย และ “พวกเขา” คือคนจีนที่ไม่รู้ภาษาไทย การสร้างสัญลักษณ์โดยการใช้ภาษาไทยเป็นสัญลักษณ์ทางสังคมผ่านภาษานักศึกษาจีนสามารถกระทำได้ดีและส่งผลกระทบต่อความได้เปรียบทางการค้าหรือการสื่อสารภาษาในระบบราชการที่เป็นประโยชน์ต่อตัวของนักศึกษาชาวจีน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัยเรื่อง การศึกษาภาษากับอัตลักษณ์ของนักศึกษาชาวจีน ผู้สนใจอาจศึกษาเพิ่มเติมได้ ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์อัตลักษณ์ของนักศึกษาชาวจีนในสาขาวิชาภาษาอื่น
2. วิเคราะห์เพศสภาพของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอื่น
3. เปรียบเทียบอัตลักษณ์ของนักศึกษาชาวจีนกับประเทศอื่นที่ศึกษาภาษาไทย

บรรณานุกรม

- กฤษมันต์ วัฒนามรงค์. (2553). [ระบบออนไลน์]. สืบค้น 20 ตุลาคม 2561. จาก <https://www.thairath.co.th/content/58036>.
- จินตนา พุทธรเมตตะ. (2560). ปรับหลักสูตรการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศเพื่อสร้างผู้เรียนเป็นบัณฑิตมืออาชีพ สัมมนาวิชาการระดับนานาชาติ “พลวัตและพัฒนาการการเรียนการสอนภาษาไทยในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก” (น.11-20). กวางโจวสาธารณรัฐประชาชนจีน.
- ฉลาดชาย รมิตานนท์. (2545). แนวคิดในการศึกษาอัตลักษณ์ความเป็นไทยในการศึกษาประวัติศาสตร์และวรรณกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไท. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นท์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ฉง หลาน. (2555). อัตลักษณ์ของนักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาในประเทศไทย : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติปริญญาโท คศ.ม. (การศึกษาภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง). สมุทรปราการ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- วัชรพล วิบูลยศรีน. (2559). การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- นรชาติ วั่ง. (2560). THAILAND ในมุมมองของคนจีน. [ระบบออนไลน์]. สืบค้น 20 ตุลาคม 2561. จาก <http://www.crossboxs.com/posts/ajwang-mae-fah-laung>. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- รุ่งฤดี แผลงศร. (2560). ศาสตร์การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฟู เจิงโฮ้ว. (2544). การเรียนการสอนภาษาไทยในมุมมองจากมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ใน : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, กองวิเทศสัมพันธ์, การสัมมนาระดับภูมิภาคว่าด้วยการเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษา. (น.53-56). กรุงเทพฯ.
- เสริมศักดิ์ ขุนพล. (2558). การศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเชื่อของชุมชนเกาะยอ. *วารสารปาริชาติ*. 28 (3), 82-103.
- พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจกับการเมืองของการเปลี่ยนแปลงของสังคมเกษตรและขบวนการชาวนาในสังคมไทยปัจจุบัน : ข้อสังเกตเชิงวิพากษ์. *ฟ้าเดียวกัน*. 1 (มกราคม- เมษายน). 52-89.
- อภิญา เพ็ญฟูสกุล. (2546). อัตลักษณ์ (Identity) การทบทวนทฤษฎี และกรอบแนวคิด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ธนพฤกษ์ ชามะรัตน์และคณะ. (2558). กระดานโดดทางสังคม : คณะนสถานภาพอาชีพนายหน้าแรงงานไทย. ขอนแก่น : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- หลอ อี้หยวน. (2562, 21 กุมภาพันธ์) รองศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาภาษาไทย และรองศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยภาษาและการค้าต่างประเทศกวางตุ้ง. [สัมภาษณ์].
- Hatem Seyyed. (2007). *Teaching and Learning Vocabulary : What English Language Learners Perceive to Be Effective and Ineffective Strategies*. MA in Applied Linguistics from Urmia University : Iran.
- Mc Call. (1987). Occupation Matching : A Test of Sorts. *Journal of Economic*. p.98.
- Stuart Hall. (1994). *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. London : Sage.